

Vad ska man optimera ungdjursfoderstater på?

Väljer man grundinställningarna i ungdjursfoderlistan i IndividRAM/Typfoder kommer följande parametrar att användas för optimering:

- Nettoenergi för tillväxt, NEG
- Fyllnadsvärde, FVtot
- Vombelastningstal, VBT
- AAT tillgänglig för tillväxt / NEG tillgänglig för tillväxt, g/MJ
- Proteinbalans i vommen, PBV, g/kg ts

Energi

Jämfört med gamla energisystemet verkar Norfor lägga foderstaterna något högre eller i samma nivå för alla djurkategorier utom tunga kötttraser som varierar beroende på tillväxten. Detta beror på att för de tunga kötttraser så räknas underhållsbehovet som något större och tillväxtbehovet något mindre än i det gamla systemet. I praktiken innebär det att tjurar som växer snabbt kommer ha ett lägre totalbehov jämfört med tidigare medan långsamt växande djur kommer att ha ungefär samma energibehov. Eftersom de riktigt snabbväxande tjurarna ofta utfodras med fri tillgång kan vi inte säga om det gamla systemet undervärderade tjurarnas foderupptagningsförmåga eller om det nya övervärderar det. Men tills vi testat hur foderstaterna fungerar i praktiken så **är rekommendationen att optimera på 100 - 101 % NEG till alla djurkategorier.**

Fyllnadsvärde

Grundinställningarna är lagda på fyllnadsvärde total (FVtot) och minvärdet motsvarar 75 % av intagskapaciteten och maxvärdet på 100 % av intagskapaciteten. När det gäller extensiva uppfödningssystem, framförallt kvigor och stutar, så finns risken att de inte blir mätta på denna minimum nivå. Optimeringslösningen innehåller då dessutom ofta onödigt mycket kraftfoder. **Vi rekommenderar att FV korrigeras till minvärdet 80 - 85 % av IC till kvigor och stutar.** När det gäller maxnivån på 100 % av IC så har vi inte testat den men i besättningar där man vet att djuren brukar äta bra vore det intressant att **testa om det går att höja max FV till 102 % av IC**

Vill man korrigera fyllnadsvärdet kan fyllnadsbalans användas som optimeringsparameter i stället. Den uttrycker samma sak som fyllnadsvärdet tot men är lättare att korrigera.

Vombelastningstal (VBT)

VBT beskriver hur mycket lättlösliga kolhydrater det finns i förhållande till fiber. Grundinställningen ligger på max 0,6 vilket motsvarar ungefär en stärkelsehalt på 20 % vid en traditionell foderstat med vallensilage, spannmål och koncentrat. Vid intensiva uppfödningssystem har vi tidigare accepterat betydligt högre stärkelsenivåer. Då

foderkostnaden ofta sjunker om maxnivån VBT ökar så **rekommenderar vi att höja rekommendationen för VBT-max till 1,0 för tjurar med en tillväxt över 1000 gram per dag.** Men då bör man även ha koll på stärkelsenivåerna i totalfoderstaten så att de inte överstiger rekommenderad maxnivå.

Protein – AAT, PBV och råprotein

Protein måste begränsas i tjurfoderstaterna. Vid testningen hamnade foderstaterna oavsett djurkategori och fodermedel på allt från 80 % till 180 % av de gamla normerna.

Här är några förslag på hur man kan begränsa proteingivan:

- **Sänk taket på PBV till 35 g/kg ts.** Sänka PBV funkar bra och ger i de flesta fallen mycket rimligare foderstater, undantag när en stor andel av PBV kommer från grovfodret p g a grovfodret är proteinrikt.
- Lagg in en min och maxgräns på råprotein, % av ts – kan vara nödvändigt då billiga proteinfodermedel används. Gamla normer bör gälla och kan användas som foderstatskontroll
- Begränsa AAT g/MJ uppåt – har vi inte testat och är därför inte något vi rekommenderar

Mineraler

Fosfor bör inte läggas in som optimeringsparameter i första hand. Det är smart att börja optimeringen utan mineralbegränsningarna och sen lägga in dem om behov finnes. Annars risk att de styr foderstaten i konstig riktning då optimeringen kan plocka in andra fodermedel än mineraler då dessa är dyra. **Använd istället Fosfor diff som foderstatskontroll** och styr in så mycket mineralfoder som behövs för att komma på +. Kom ihåg att hålla koll på CA/P – kvoten (särskilt om spannmål och raps används som fodermedel)

Nya rekommendationer

Välj följande optimeringsparametrar:

	Förkortning	Enhet	Min värde	Max värde
Nettoenergi	NEG	MJ	Enligt grundinställning	
Protein	AAT/NEG	g/MJ	Enligt grundinställning	
	PBV	g/kg TS	0	35
Fyllnadsvärde	FV bal	%	75 (tjurar) 85 (kvigor & stutar)	102
Vombelastning	VBT	g/g NDF		1 (tjurar) 0,6 (kvigor & stutar)

Komplettera med följande foderstatskontroller:

	Förkortning	Enhet
Råprotein	Rp	g/kg ts
Stärkelse	Stärk	g/kg ts
NDF	NDF	g/kg ts
Tuggningstid	Tuggtid	min/kg ts
Fosfor	P diff	+/- g
Kalcium/fosfor	Ca/P	

samt de kontroller som du är van vid att jobba med och som känns trygga att hålla koll på.